

Kirkelig utdanningssenter nord

- Avsender: Kirkelig utdanningssenter nord
- Høringsinstans: Forsknings- og undervisningsinstitusjoner
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Høringsdokumentet gjør rede for hvordan det religiøse landskapet er under rask endring, slik at en konserverende utforming av trossamfunnsloven ikke er formålstjenlig.

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

En aktiv tros- og livssynspolitikk er et nødvendig redskap for å sikre religiøs likebehandling og for å støtte tros- og livssynssamfunnenes seremonielle, kulturbærende og verdiformidlende funksjon i samfunnet. Se forøvrig sluttkommentaren.

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og §§ 2 og 3 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Oppdragelse i overensstemmelse med egen tro og livssyn er en sentral del av religionsfriheten. Barns tros- og livssynsmessige tilhørighet bør derfor ikke svekkes, Se forøvrig sluttkommentaren.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og § 3 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Hvis det er korrekt at dette kravet vil utelukke en stor del av nåværende støtemottakere fra finansiering, er tallet for høyt. Forslagene fra de mindre tros- og livssynssamfunn bør lyttes til.

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og § 3 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap 7](#) og § 3 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig

☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)

forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☒ Enig
☐ Uenig

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ Enig
☒ Uenig

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Lokal/kommunal finansiering stimulerer til lokal deltakelse og involvering.

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ Enig
☒ Uenig

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Rett til religiøs oppdragelse er en sentral aspekt ved religionsfriheten. Derfor bør barns tilknytning til tros- og livssynssamfunn synliggjøres og opprettholdes.

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☐ Enig ☒ Uenig	☐ Viktig ☒ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Det ville vært mer naturlig med en ordning for vern av religiøse bygg av nasjonal kulturell interesse som også innbefatter bygg som ikke eies av Den norske kirke.</i>

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☐ Enig ☒ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Det oppfattes som tvilsomt å ta utjevningshensyn til fordel for den største religiøse aktøren i samfunn, og ikke samtidig ta utjevningshensyn til fordel for mindre aktører. Se sluttkommentar.</i>

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☐ Enig ☒ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Det oppfattes som tvilsomt å ta utjevningshensyn til fordel for den største religiøse aktøren i samfunn, og ikke samtidig ta utjevningshensyn til fordel for mindre aktører. Se sluttkommentar.</i>

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Høringsdokumentet argumenterer helt rett at dette er vanskelig å håndheve både av juridiske, demokratiske og av politiske hensyn.

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Så lenge staten bestemmer at menighetene er fortsatt et eget rettssubjekt, bør den offentlige finansieringen av Den norske kirke ta hensyn til det gjennom statlig/kommunal todeling og ikke overlates fullt og helt til kirkeinterne ordninger. I og med at staten ikke lenger har et ansvar for Den norske kirkes læregrunnlag, er det ikke naturlig at loven inneholder særbestemmelser om prester, proster og biskoper. Se sluttkommentar.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Religiøse bygg av nasjonal verdi bør være statens ansvar, og ikke tros-og livssamfunnenes ansvar.

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Høringen argumenterer innlysende mot finansiering av en aktiv tros- og livssynspolitikk gjennom kontingenter eller skatter. Å være offentlig finansiert landsdekkende og demokratisk folkekirke, er ikke godt forenlig med en medlemsavgift. Medlemsfinansiering av Den norske må derfor medføre en annen lovmessig regulering av Den norske kirkes offentlige rolle enn den nåværende.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Høringen ser ikke noe rettslig spillerom for å avvikle denne ordningen, og argumenterer innlysende for dens videreføring så lenge Den norske kirke av det offentlige anses for å være en landsdekkende folkekirke.

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
☐ b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Lokal finansiering er et viktig insentiv til lokal deltakelse og involvering. Kommunene bør derfor ha anledning til å være med og gjennom finansieringsordninger utforme religiøse og livssynsmessige aktiviteter. Man kan se for seg en annen løsning enn dagens, men en fullstendig overføring av finansieringsansvaret til staten vil fjerne insentivet for lokal deltakelse og involvering.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Behovet for å regulere gravplasser på en livssynsmessig åpen måte vil øke og bør legges til rette for.

28. Det ansvaret bispedømmerrådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig

*Behovet for å regulere gravplasser
på en livssynsmessig åpen måte vil
øke og bør legges til rette for.*

Kommentarer

Kirkelig utdanningssenter nord synes det er riktig og viktig å oppdatere trossamfunnslovgivningen i sammenheng med at Den norske kirke går over fra å være statskirke til å være en folkekirke, og å gjøre det forholdsvis raskt når denne endringen er skjedd. KUN støtter intensjonen om å deregulere lovgivningen for Den norske kirke begrunnet i Den norske kirkes økte selvstendighet. Høringsdokumentet beskriver et samfunn der det religiøse er under rask endring og prøver å skape et gyldig og passende rettslig rammeverk uten å være for konserverende i forhold til tidligere lovgivning i disse saker. Det mener KUN er sakssvarende. Argumentene som KUN vil bidra med til høringen, tar utgangspunkt i departementets beskrivelse av en aktivt støttende tros- og livssynspolitikk i Kap. 6 i høringsdokumentet. Kapitlet begrunner en aktivt støttende tros- og livssynspolitikk med den enkeltes rett til fri religionsutøvelse og religiøse likestillingshensyn. Disse er grunnlaget for finansierings – og støtteordninger. Staten påtar seg en aktiv rolle i å støtte fri religionsutøvelse for å sikre at dette er mulig på lik linje for alle, begrunnet i Grunnlovens §16 og i internasjonale konvensjoner. Særfinansiering for Den norske kirke begrunnes som en utjevningsordning: Som folkekirke har Dnk som oppgave å muliggjøre religionsutøvelse i hele landet, og finansieres deretter. Parameterne for likestilling i denne sammenhengen er geografi og tydelig eller mindre tydelig tilknytning til Dnk som trossamfunn: Religionsutøvelse i utkanten av landet og i sentrale strøk skal være likestilt, det samme skal være intensiv og mer sporadisk religionsutøvelse, ved et landsdekkende og demokratisk forankret religiøst tilbud gjennom Den norske kirke som folkekirke. Imidlertid er det mer vanlig å bruke et annet parameter ved religiøse likestillingshensyn, nemlig majoritet og minoritet. Minoriteters religiøse frihet spiller den sentrale rollen i de internasjonale konvensjoner som høringen støtter seg på, men får liten eller ingen plass i høringsdokumentet. Dette parameteret blir derimot mye brukt i norsk sammenheng når det kommer til religiøs praksis i det offentlige. Regler for skolegudstjenester, bestemmelsene for skolens religionsundervisning, religiøse tjenester i helsevesen og i militæret for eksempel pålegger utjevnende hensyn for å sikre religiøse og livssynsmessige minoriteters representasjon, frie religionsutøvelse eller seremonielle tjenester. En må legge til grunn at Den norske kirkes religiøse tjenester, for eksempel ved begravelser eller konfirmasjon, i mange områder i landet ikke nødvendigvis er begrunnet i religiøs tilknytning til Den norske kirke, men til dels også i en mangel av reelle alternativer. Det finnes med andre ord rettslige presedens på andre felt, og gode grunner til å ta utjevnings- og oppfinansieringshensyn for å likestille minoriteter i den aktuelle loven. Men dette er ikke drøftet i høringen, hverken for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke eller for minoriteter i Den norske kirke, for eksempel den samiske og den kvenske delen av befolkningen. At man tvert imot bruker utjevningshensyn bare når det kommer til den med avstand største religiøse institusjonen i samfunnet, er lite overbevisende, når man samtidig har et uttalt ønske om å understøtte alle tros- og livssynssamfunn på lik linje. KUN oppfordrer til å forankre utjevnende minoritetshensyn i loven, og i dens bestemmelser for finansiering av tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke, og i dens bestemmelser for den kvenske og den samiske minoriteten i og utenfor Den norske kirke. Sistnevnte bør drøftes i lys av urfolkskonvensjonen. Et aktivt tros- og livssynspolitikk begrunnes dessuten med tros- og livssynssamfunnenes betydning for sivilsamfunnet som staten har nytte av. I høringsdokumentet sett under ett, beskrives denne betydningen, særlig for Den norske kirke, med tre funksjoner: en seremoniell funksjon, en kulturbærende funksjon og en funksjon som arena for formidling (og forhandling) av verdier og normer. Alle tre funksjoner er nevnt i høringsdokumentet, men med avstand størst plass og hensyn er viet til kirkens rolle som seremoniell institusjon: Mens det brukes flere titalls sider for å drøfte betydningen av gamle kirkebygg og kriterier for finansiering av deres vedlikehold, blir kirkens kulturelle funksjon, for eksempel det kirkemusikalske og musikalske kunstneriske arbeid og kirkekunst med mer, kirkens rolle som verdibærer og -forhandler, men også kirkens diakoni, knapt nok nevnt og lite drøftet. Tilsvarende er det kun seremonibærerne som blir omtalt i både loven og utredningen, når prester, biskoper og proster er den eneste av de fire kirkelige viglsede ansattegrupper som nevnes. KUN mener at Den norske kirkes, men også andre tros- og likestillingssamfunns funksjon som kulturbærer og som arena for formidling og forhandling av verdier og normer bør drøftes mer inngående og verdsettes tydeligere. Mer konkret har KUN to innvendinger: For det første argumenterer høringen med at prester har en særstatus i kirken som krever en spesiell uavhengighet i finansieringen av prestatjenesten. KUN mener at selv om en slik forståelse har lang tradisjon i departementets behandling av de kirkelige tjenestene, er den ikke sakssvarende for de vigslende tjenesters forståelse i Den norske kirke per idag. KUN henviser til bispemøtets uttalelse om Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster i 2010, der alle fire vigslende tjenester ved prest, diakon, kateket og kantor forstås som selvstendige tjenester på delegat fra menigheten. Dette mener KUN er en mer sakssvarende beskrivelse. Den norske kirkes seremoniale funksjon i samfunnet er på ingen måte selvbærende. Tvert imot vil den falle sammen dersom kirkens kulturelle og dens verdi- og normformidlende og –forhandlende funksjon og dens diakonale ansvar ikke ivaretas. KUN kan heller ikke se hvordan et særskilt statlig ansvar for akkurat denne siden av kirkeordningen skal være begrunnet som krever uttrykkelige bestemmelser i tros- og livssynsstillingsloven. Særlig når utredningen mener at det statlige ansvar for rett forkynnelse og rett lære i kirken har opphørt. Lovteksten bør derfor endres til å ikke inneholde noen spesifikke ordninger for noen kirkelige tjenester i det hele tatt og overlate en beskrivelse av særskilt kirkelig tjeneste til Den norske kirkes ordninger, eller omtale alle kirkens vigslende tjenester. For det andre overser høringsuttalelsen at tros- og

livssynssamfunnenes og særlig Den norske kirkes funksjon som kulturbærer og formidler og forhandler av verdier og normer er vesentlig knyttet til deres rolle i oppdragelsen. Isteden henvises det til skolens religionsfag. Dette skolefaget er imidlertid i regelverket definert som kunnskapsfag, og det henvises fra statlig side i denne sammenheng til tros- og likestillingssamfunnenes egen oppdragelsesansvar for religiøs kultur- og verdiformidling. Peker man med andre ord på hverandres ansvar for å kvitte seg med sin egen? Når departementet unndrar hele det religiøse oppdragelsesfeltet fra en aktiv tros- og livssynssamfunnspolitikk, gir den samtidig avkall på et av de sterkeste virkemidlene denne politikken har. Å ta ut et statlig ansvar for religiøs oppdragelse fra tros- og livssynspolitikken er heller ikke i tråd med Stortingets behandling av dette spørsmålet. Det henvises for det første til trosopplæringsreformen, der staten ved Stortinget påtok seg et massivt finansielt ansvar for tros- og livssynssamfunnenes interne oppdragelse, men også for eksempel til at trosopplæringsreformen ble beskrevet i statsbudsjettet for 2013-2014 som en av de viktigste tiltakene for å bevare Folkekirken. (Statsbudsjettet 2013-2014 Prop.1, s.16). KUN mener at loven bør beskrive et statlig ansvar for å fremme intern oppdragelse i tros- og livssynssamfunn, inkludert Den norske kirke. KUN mener også at det er legitimt at det gis visse statlige føringer for hvordan denne oppdragelsen skal utformes, i tråd med Opplæringsloven, internasjonale konvensjoner om menneskerettigheter, universell utforming, likestilling mellom kjønnene og ikke-diskriminering, og ikke minst barnekonvensjonens beskrivelse av barns religiøse rettigheter. Kirkelig utdanningssenter nord synes det er riktig og viktig å oppdatere trossamfunnslovgivningen i sammenheng med at Den norske kirke går over fra å være statskirke til å være en folkekirke, og å gjøre det forholdsvis raskt når denne endringen er skjedd. KUN støtter intensjonen om å deregulere lovgivningen for Den norske kirke begrunnet i Den norske kirkes økte selvstendighet. Høringsdokumentet beskriver et samfunn der det religiøse er under rask endring og prøver å skape et gyldig og passende rettslig rammeverk uten å være for konserverende i forhold til tidligere lovgivning i disse saker. Det mener KUN er sakssvarende.

Argumentene som KUN vil bidra med til høringen, tar utgangspunkt i departementets beskrivelse av en aktivt støttende tros- og livssynspolitik i Kap. 6 i høringsdokumentet. Kapitlet begrunner en aktivt støttende tros- og livssynspolitik med den enkeltes rett til fri religionsutøvelse og religiøse likestillingshensyn. Disse er grunnlaget for finansierings- og støtteordninger. Staten påtar seg en aktiv rolle i å støtte fri religionsutøvelse for å sikre at dette er mulig på lik linje for alle, begrunnet i Grunnlovens §16 og i internasjonale konvensjoner. Særfinansiering for Den norske kirke begrunnes som en utjevningsordning: Som folkekirke har Dnk som oppgave å muliggjøre religionsutøvelse i hele landet, og finansieres deretter. Parameterne for likestilling i denne sammenhengen er geografi og tydelig eller mindre tydelig tilknytning til Dnk som trossamfunn: Religionsutøvelse i utkanten av landet og i sentrale strøk skal være likestilt, det samme skal være intensiv og mer sporadisk religionsutøvelse, ved et landsdekkende og demokratisk forankret religiøst tilbud gjennom Den norske kirke som folkekirke. Imidlertid er det mer vanlig å bruke et annet parameter ved religiøse likestillingshensyn, nemlig majoritet og minoritet. Minoriteters religiøse frihet spiller den sentrale rollen i de internasjonale konvensjoner som høringen støtter seg på, men får liten eller ingen plass i høringsdokumentet. Dette parameteret blir derimot mye brukt i norsk sammenheng når det kommer til religiøs praksis i det offentlige. Regler for skolegudstjenester, bestemmelsene for skolens religionsundervisning, religiøse tjenester i helsevesen og i militæret for eksempel pålegger utjevningssyn for å sikre religiøse og livssynsmessige minoriteters representasjon, frie religionsutøvelse eller seremonielle tjenester. En må legge til grunn at Den norske kirkes religiøse tjenester, for eksempel ved begravelser eller konfirmasjon, i mange områder i landet ikke nødvendigvis er begrunnet i religiøs tilknytning til Den norske kirke, men til dels også i en mangel av reelle alternativer. Det finnes med andre ord rettslige presedenser på andre felt, og gode grunner til å ta utjevnings- og oppfinansieringshensyn for å likestille minoriteter i den aktuelle loven. Men dette er ikke drøftet i høringen, hverken for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke eller for minoriteter i Den norske kirke, for eksempel den samiske og den kvenske delen av befolkningen. At man tvert imot bruker utjevningssyn bare når det kommer til den med avstand største religiøse institusjonen i samfunnet, er lite overbevisende, når man samtidig har et uttalt ønske om å understøtte alle tros- og livssynssamfunn på lik linje. KUN oppfordrer til å forankre utjevningssyn i loven, og i dens bestemmelser for finansiering av tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke, og i dens bestemmelser for den kvenske og den samiske minoriteten i og utenfor Den norske kirke. Sistnevnte bør drøftes i lys av urfolkskonvensjonen. Et aktivt tros- og livssynspolitik begrunnes dessuten med tros- og livssynssamfunnenes betydning for sivilsamfunnet som staten har nytte av. I høringsdokumentet sett under ett, beskrives denne betydningen, særlig for Den norske kirke, med tre funksjoner: en seremoniell funksjon, en kulturbærende funksjon og en funksjon som arena for formidling (og forhandling) av verdier og normer. Alle tre funksjoner er nevnt i høringsdokumentet, men med avstand størst plass og hensyn er viet til kirkens rolle som seremoniell institusjon: Mens det brukes flere titalls sider for å drøfte betydningen av gamle kirkebygg og kriterier for finansiering av deres vedlikehold, blir kirkens kulturelle funksjon, for eksempel det kirkemusikalske og musikalske kunstneriske arbeid og kirkekunst med mer, kirkens rolle som verdibærer og -forhandler, men også kirkens diakoni, knapt nok nevnt og lite drøftet. Tilsvarende er det kun seremonibærerne som blir omtalt i både loven og utredningen, når prester, biskoper og prosts er den eneste av de fire kirkelige visglede ansattegrupper som nevnes. KUN mener at Den norske kirkes, men også andre tros- og likestillingssamfunns funksjon som kulturbærer og som arena for formidling og forhandling av verdier og normer bør drøftes mer inngående og verdsettes tydeligere. Mer konkret har KUN to innvendinger: For det første argumenterer høringen med at prester har en særstatus i kirken som krever en spesiell uavhengighet i finansieringen av prestedtjenesten. KUN mener at selv om en slik forståelse har lang tradisjon i departementets behandling av de kirkelige tjenestene, er den ikke sakssvarende for de visglende tjenesters forståelse i Den norske kirke per idag. KUN henviser til bispemøtets uttalelse om Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster i 2010, der alle fire visglede tjenester ved prest, diakon, kateket og kantor forstås som selvstendige tjenester på delegat fra menigheten. Dette mener KUN er en mer sakssvarende beskrivelse. Den norske kirkes seremoniale funksjon i samfunnet er på ingen måte selvstående. Tvert imot vil den falle sammen dersom kirkens kulturelle og dens verdi- og normformidlende og -forhandlende funksjon og dens diakonale ansvar ikke ivaretas. KUN

kan heller ikke se hvordan et særskilt statlig ansvar for akkurat denne siden av kirkeordningen skal være begrunnet som krever uttrykkelige bestemmelser i tros- og livssynsstillingsloven. Særlig når utredningen mener at det statlige ansvar for rett forkynnelse og rett lære i kirken har opphørt. Lovteksten bør derfor endres til å ikke inneholde noen spesifikke ordninger for noen kirkelige tjenester i det hele tatt og overlate en beskrivelse av særskilt kirkelig tjeneste til Den norske kirkes ordninger, eller omtale alle kirkens vigslede tjenester. For det andre overser høringsuttalelsen at tros- og livssynssamfunnenes og særlig Den norske kirkes funksjon som kulturbærer og formidler og forhandler av verdier og normer er vesentlig knyttet til deres rolle i oppdragelsen. Isteden henvises det til skolens religionsfag. Dette skolefaget er imidlertid i regelverket definert som kunnskapsfag, og det henvises fra statlig side i denne sammenheng til tros- og likestillingssamfunnenes egen oppdragelsesansvar for religiøs kultur- og verdiformidling. Peker man med andre ord på hverandres ansvar for å kvitte seg med sin egen? Når departementet unndrar hele det religiøse oppdragelsesfeltet fra en aktiv tros- og livssynssamfunnspolitikk, gir den samtidig avkall på et av de sterkeste virkemidlene denne politikken har. Å ta ut et statlig ansvar for religiøs oppdragelse fra tros- og livssynspolitikken er heller ikke i tråd med Stortingets behandling av dette spørsmålet. Det henvises for det første til trosopplæringsreformen, der staten ved Stortinget påtok seg et massivt finansielt ansvar for tros- og livssynssamfunnenes interne oppdragelse, men også for eksempel til at trosopplæringsreformen ble beskrevet i statsbudsjettet for 2013-2014 som en av de viktigste tiltakene for å bevare Folkekirken. (Statsbudsjettet 2013-2014 Prop.1, s.16). KUN mener at loven bør beskrive et statlig ansvar for å fremme intern oppdragelse i tros- og livssynssamfunn, inkludert Den norske kirke. KUN mener også at det er legitimt at det gis visse statlige føringer for hvordan denne oppdragelsen skal utformes, i tråd med Opplæringsloven, internasjonale konvensjoner om menneskerettigheter, universell utforming, likestilling mellom kjønnene og ikke-diskriminering, og ikke minst barnekonvensjonens beskrivelse av barns religiøse rettigheter.